

Škole za 21. vijek

BEZBJEDNO NA INTERNETU

Voditelji:

Aleksandra Radoman-Kovačević, mr Sava Kovačević

Misao dana:

Važnije je naučiti djecu kako sigurno “koračati” e-medijima nego ih stalno “voditi za ruku”.

Djeca i mladi neizbjježno dolaze u susret s kompjuterom, pametnim telefonom ili tablet računarom i komunikacijskom tehnologijom.

Vaša djeca će se koristiti informacionom tehnologijom zbog toga je teško, pa i štetno za razvoj zabraniti im njihovo korištenje.

i

Pitamo se...?

- 1. Koje su opasnosti na internetu?
- 2. Na kojim mjestima se dešavaju opasnosti na internetu?
- 3. Kako djeca reaguju u takvim situacijama?
- 4. Šta mi kao roditelji možemo da uradimo?

Direktne prijetnje

- **Izloženost** neprikladnim sadržajima;
- Tinejdžeri s **upitnim rasuđivanjem** (laka dostupnost sadržaja čini ovu grupu ranjivom – npr. „izazovi na društvenim mrežama“ (social media challenges) – svaki peti tinejdžer iskusi ovu vrstu izazova;
- **Sibernasilje** – najveći broj prijava odnosi se na nasilje na Instagramu;
- **Neznanci** - U ovom vremenu teško je saznati pravi identite onih koji se lažno predstavljaju;
- **Ugrožavanje lične privatnosti**
- **Iskrivljena percepcija** „Što je zdravo/poželjno“ u odnosima (konstatno upoređivanje, vrednovanje, previše fokusa na izgedu)
- **Nedostatak sna** – 1 od 10 tinejdžera budno je od ponoći do 6 izjutra
- **Gubljenje vremena** – oko 44% tinejdžera koristi društvene medije duže od 3 sata dnevno. Koliko priliku propuštaju?
- **Toksična/otrovna kultura** – boraveći na nekim društvenim mrežama mladi postaju toleratni na seksizam, nasilje, govor mržnje.

Opasnosti na internetu

Challenge

Cyberbullying

Prevar

Fishing e-mail

Fake news

Iznudživanje
novca

Viber grupe

i

Može biti prisutno 24 časa
i svaki dan u sedmici.

Osobe su izložene nasilju i
uznemiravanju kod kuće i
na drugim mjestima koja
su za njega bila sigurna.

Publika i svjedoci mogu biti
mnogobrojni.

Kod nasilja na internetu
postoji „snaga“ pisane
riječi.

Šta internet nudi djeci?

Brzu informaciju

Komunikaciju sa vršnjacima

Razmjena iskustva i mišljenja

Učenje

Razvoj kreativnosti

Zabavu

Izloženost neprijatnim sadržajima

Izloženost pedofiliji

Izloženost uznemiravajućim i neprijatnim porukama

Pretjeranu izolovanost

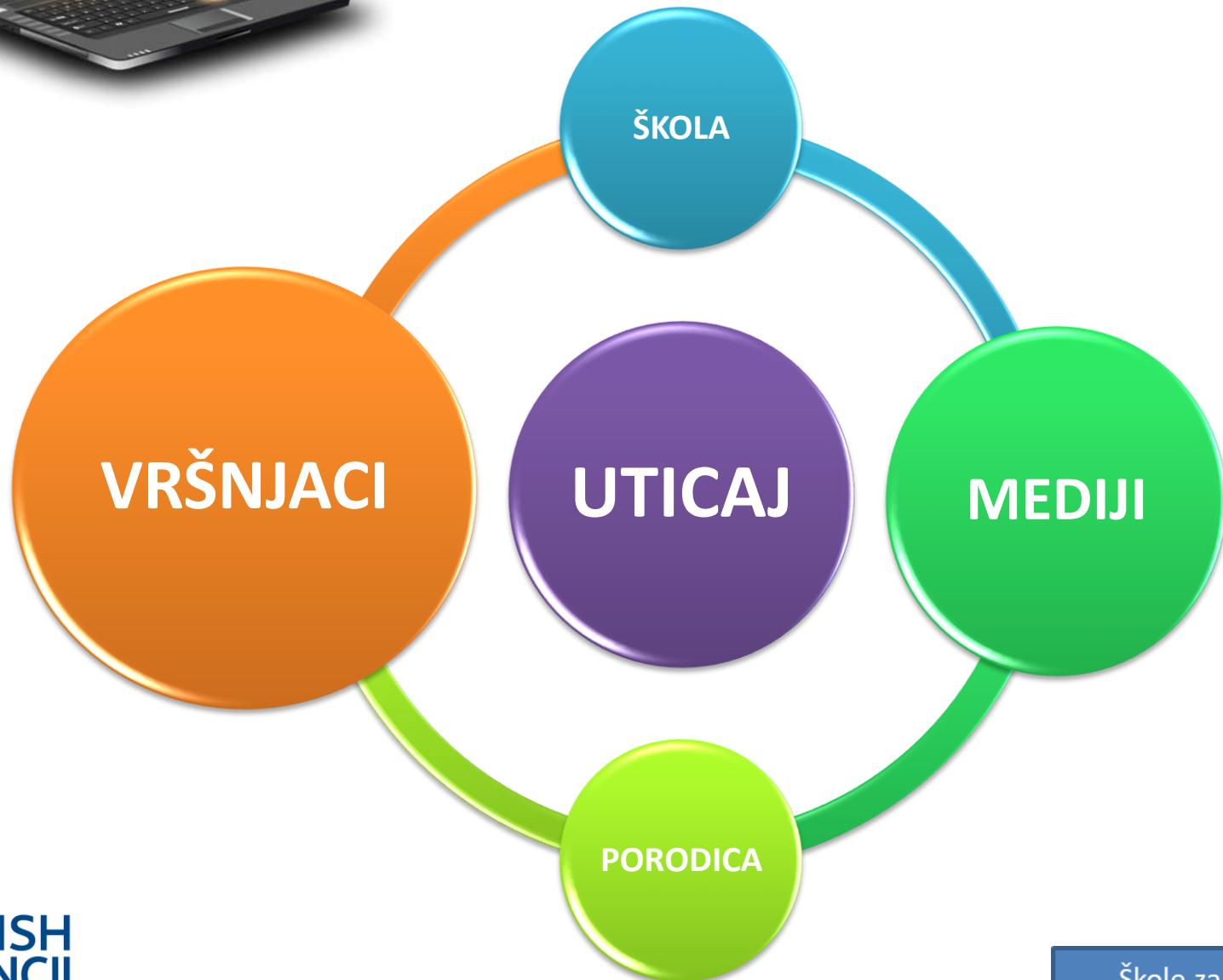

Opasnosti za djecu:

- **Izlaganje neistinitim ili nepotpunim informacijama** (oblikuju stavove i ponašanje)
- **Izlaganje neprimjerenim sadržajima** (pornografski, slike nasilja, govor mržnje, podsticanje nasilja ili netrpeljivosti... izazivaju strah, sram, razvijaju pogrešnu sliku o ...)
- **Opasnost navođenja na odavanje ličnih podataka** (ugrožavanje privatnosti ili sigurnosti)
- **Opasnost od izlaganja zlostavljanju** (prijetеće poruke, zastrašivanje)

UTICAJI NA MLADU OSOBU

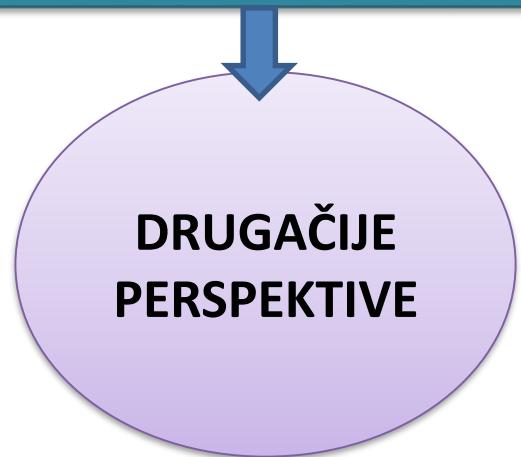
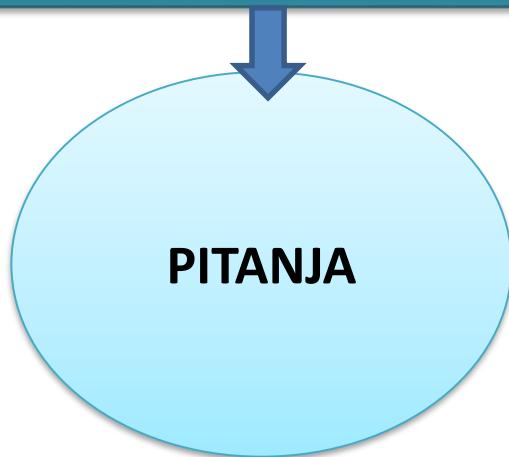
Škole za 21. vijek – ključni koncepti

1. Kritičko mišljenje
2. Rješavanje problema
3. Okruženje za učenje
4. Pitanja
5. Dokazi
6. Druge Perspektive
7. Rješavanje problema

BEZBJEDNO OKRUŽENJE ZA RAZVOJ I UČENJE

Stvaranje pozitivne atmosfere
za povoljan razgovor

Analiza sadržaja

Decentracija i empatija

KRITIČKO RAZMIŠLJANJE, ANALITIČKI STAV, SAMOKRITIČNOST

Dokazi i činjenice

Podučavanje
kako doći do
valjanih
podataka

Prikupljanje
informacija iz
različitih
izvora

Podržavam svoje
dijete da promijeni
mišljenje na
osnovu valjanih
dokaza - važno je
najbolje rješenje

Djeca
potkrepljuju
svoje
mišljenje
dokazima

i
PITANJA koja
podstiču na razmišljanje
???

Pripremam pitanja koja podržavaju kritičko mišljenje

Postavljanje pitanja koje zahtjevaju dubinsko razmišljanje, istraživaje, analizu i izvođenje zaključaka

Podučavam djecu kako da formulišu dobra pitanja

Često pitam:
Što misliš?
Kako možemo saznati?

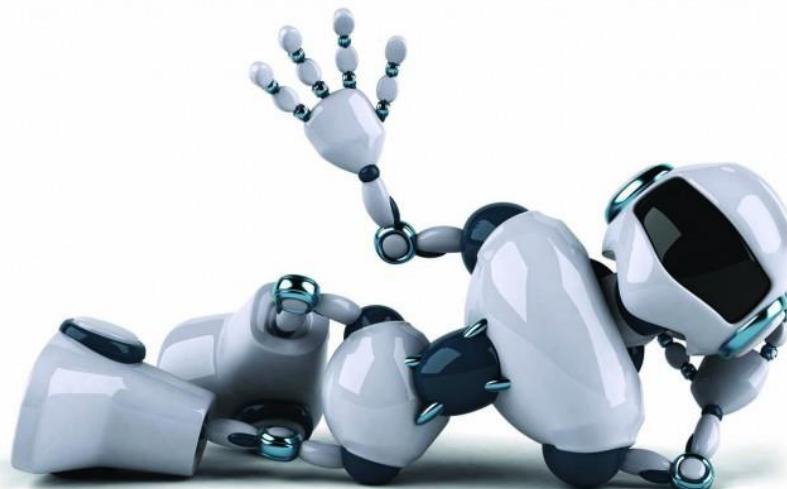
Postavljam pitanja koja pomažu ispitivanje misaonog procesa – kako se došlo do nekog zaključka, kako zna, zašto tako misli i sl.

Pokušavam da ispratim pravac razmišljanja i u slučaju kada razgovor nije povezan.

ROBOTI

- Ko od tvojih drugova prati istu grupu?
- Što se na grupi događa?
- Gdje nalaziš sadržaje koji ti se dopadaju?

DETEKTIVI

- Po čemu su slične grupa vršnjaka sa kojom se družiš i razgovaraš ispred zgrade ili ona u društvenoj grupi?
- Možeš li mi kazati situaciju u kojoj je društvena grupa pozitivno uticala na nekog?
- Kakva je to grupa? Koje su teme?
- Kako možeš povezati zabavu na društvenoj mreži i onu na igralištu? Koje su prednosti? A koje su loše strane?
- „Da li ti je neko rekao da mu pošalješ svoje nepristojne fotografije?”

ISTRAŽIVAČI

- **Što bi bilo kada ...** bi se ispostavilo da su tvoji ‚prijatelji’ u društvenoj grupi stariji ljudi koji imaju namjeru da te pridobiju za neki svoj lični interes ili interes grupacije?
- **Kako možemo da provjerimo** ko je sve uključen u grupu kojoj pripadaš?
- Zašto bi trebalo da provjeriš izvor informacije?
- **Zašto misliš da je 'challenge' zanimljiv?** U koje sve situacije možeš da dođeš ukoliko pratiš neki 'challenge'?

Različita
mišljenja i izvori

Donošenje
odлука
uzimanjem u
obzir POTREBA
DRUGIH

Druge
perspektive

Slobodna
razmatranje
različitih
pogleda i
mišljenja

Mogućnost da
stvari sagledaju
iz ugla različitih
ljudi ili grupa.

Film

Pitanja:

1. Kako se osoba osjeća?
2. Šta biste vi uradili u ovoj situaciji?
3. Šta ste naučili gledajući film?

STUDIJE SLUČAJA

www.menti.com

Primjer iz roditeljske prakse (preuzet s bloga jednog oca):

- Otac je razgovarao sa svojom kćerkom o mogućnostima da se neko može **lažno predstaviti** na nekome chat-u, udvara joj se opisujući sebe lažnim podacima i šarmirajući je, a da ona to ne prepozna i uvuče je u neku nevolju (kaže o sebi više nego što bi inače čovjeku kakav taj zbilja jest, pošalje svoje fotografije, oda neku tajnu i sl.). Kćer je, naravno, **negirala takvu mogućnost** i nadmoćno uvjeravala oca kako ona umije da prepozna osobe koje se lažno predstavljaju i kako su to „**priče za malu djecu**“.
- Otac je, u ovom trenutku, izgubio bitku, ali kako je znao na kojim se chat-ovima ona kreće i koje nadimke koristi, prišao joj je na jednom chat-u, lažno se predstavio i kako je znao puno o njoj, lako joj se dopao pišući kako voli istu muziku, filmove, knjige kao i ona - jednom riječju - srodna duša. Nakon nekog vremena i takvog dopisivanja i druženja otac pod nadimkom zanimljivog i prekrasnog dečka predložio je i susret uživo, na šta je djevojka pristala drage volje (i s uzbudnjem).
- *Kad je došla na dogovorenog mjesto, ugledala je svog rođenog oca. Naravno da se naljutila i neko vrijeme nije razgovarala s njim, ALI dobro je shvatila poruku!*

Što mogu da učinim da umanjam rizik od lošeg uticaja društvenih mreža na moje dijete?

ODNOS je ključan – u toku smo sa aktivnostima koje ih zanimaju.

Razgovarajte što to na društvenim mrežama zavrijeduje njihovu pažnju?

Što žrtvuju da bi provodili vrijeme na društvenim medijima?

Budite prisutni – zajednički provoditi vrijeme na internetu!

Što misle koje su granice koje bi trebalo postaviti u korišćenju društvenih mreža?

Kada je OK koristiti društvene medije?

Odrediti
odgovarajuće
doba dana, gasite
elektronske
uređaje 1 sat
prije polaska u
krevet;

Pravite duže pauze u
korišćenju
elektronskih uređaja
kako bi se smanjilo
podsticajno okruženje
za korišćenje.

Povremeno **provjerite**
koje stranice **dijete**
posjećuje, upoznajte
njegove “on-line”
prijatelje i pogledajte
o čemu raspravljuju

Napravite
dogovor koliko
dugo se boravi na
društvenim
mrežama-najduže
2 sata dnevno;

**„Nadite način da kontrolišete svoje strahove
umjesto da pokušavate da kontrolišete
opasnosti sa kojima se suočavaju vaša djeca.“**

PROGRAMI ZA FILTRIRANJE

- filtriranje web-stranica, vremensko ograničavanje pretraživanja i izradu izvještaja o aktivnostima korisnika

Ova je stranica blokirana

<http://www.msn.com/>

Zatražite dopuštenje od roditelja za gledanje ove stranice

Pošaljite zahtjev e-poštom

Zatražite osobno

Pogledaj druga web-mjesta

RODITELJSKI NADZOR

« Roditeljski nadzor » Nadzor korisnika

Datoteka Uređivanje Prikaz Alati Pomoć ?

Postavljanje načina na koji će Dijete koristiti računalo

Roditeljski nadzor:

- Uključeno, provodi trenutne postavke
- Isključeno

Postavke sustava Windows

- Vremenska ograničenja
Nadzor vremena u kojem Dijete koristi računalo
- Igre
Nadzor igara po ocjeni, sadržaju ili naslovu
- Dopusti i blokiraj određene programe
Dopusti i blokiraj bilo koji program na računalu

Trenutne postavke:

Dijete
Standardni korisnik
Nema lozinke

Vremenska ograničenja:	Isključeno
Ocjene igre:	Isključeno
Programska ograničenja:	Isključeno

Start / Control Panel /

Korisnički računi i porodišna sigurnost

U redu

RODITELJSKI NADZOR

- Određivanje SATA u kojem je nešto blokirano.

The screenshot shows a window titled "Roditeljski nadzor > Nadzor korisnika > Vremenska ograničenja". The main area is a grid titled "Nadzor vremena u kojem će Dijete koristiti računalo" with columns from 00 to 24 hours and rows for days of the week: ponedjeljak, utork, srijeda, četvrtak, petak, subota, nedjelja. A legend at the bottom indicates white squares for "Dopušteno" (Allowed) and blue squares for "Blokirano" (Blocked). The grid shows various time intervals blocked or allowed across the week.

	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
ponedjeljak																									
utorak																									
srijeda																									
četvrtak																									
petak																									
subota																									
nedjelja																									

Dopravite i povucite sate koje želite blokirati ili dopustiti.

Dopušteno Blokirano

RODITELJSKI NADZOR

« Roditeljski nadzor ▶ Nadzor korisnika ▶ Nadzor igara

Datoteka Uređivanje Prikaz Alati Pomoć

Pretražuj Upravljačku ploču

Nadzor vrsta igara koje Dijete smije igrati

Smije li Dijete igrati igre?

Da
 Ne

Blokiranje (ili dopuštanje) igara prema ocjeni i vrstama sadržaja

Postavljanje ocjena igre

Najviša dopuštena ocjena: SAMO ZA ODRASLE, uključujući neocijenjene igre
Blokirani opisnici igre: Ništa

Blokiranje (ili dopuštanje) bilo koje igre na računalu po nazivu

Blokiranje ili dopuštanje određenih igara

Uvijek blokirano: Ništa
Uvijek dopušteno: Ništa

• **Smije li dijete igrati igre?**

U redu

« Nadzor korisnika > Nadzor igara > Ograničenja igara

Pretražuj Upravljačku ploču

Datoteka Uređivanje Prikaz Alati Pomoć

Blokiraj ove vrste sadržaja

Čak i ako igra ima dopuštenu ocjenu, možete je blokirati zbog vrste sadržaja.

Obavijest o ocjeni na Internetu ESRB ne ocjenjuje internetske interakcije

Animirana krv Krv koja nije crvene boje i/ili nerealistični prikazi krvi

Blago nasilje Blage scene koje prikazuju likove u opasnim i/ili nasilnim situacijama

Blago nepočudni tekstovi pjesama Blage eluzije na neprijetnost, seksualnost, nasilje, alkohol ili zloupotrebu droga u glazbi

Blago nepočudno izražavanje Povremeno spominjanje psovki, seksa, nasilja i zloupotrebe droga ili alkohola

Djelomična golotinja Kratki i/ili umjereni prikazi golotinje

Golotinja Jasno ili dugotrajniji prikaz golotinje

Humor za odrasle Prikazi dijaloga koji sadrže humor za odrasle, uključujući spominjanje seksa

Informativno Proizvod općenito sadrži podatke, činjenice, informacije o resursima, referentne materijale ili obrazovni tekst

Izmišljeno nasilje Nasilne, izmišljene radnje u kojima se osobe koje ne moraju biti ljudskoga oblika nalaze u situacijama koje se jasno razlikuju od stvarnosti

Jezik Blago do umjereno psovanje

Konzumacija duhana (pušenje) Konzumacija duhanskih proizvoda

Krv Prikazi krvi

Krv i krvoproljeće Prikaz krvarenja ili sakaćenja dijelova ljudskog tijela

Manja količina animirane krvi Manja količina animirane krvi

Manja količina izmišljenog nasilja Manja količina izmišljenog nasilja

Blokiraj određene vrste sadržaja.

U redu Odustani

Koje programe Dijete smije koristiti?

- Dijete smije koristiti sve programe
- Dijete smije koristiti samo programe koje dopustim

Provjerite programe koje je moguće koristiti:

Datoteka	Opis	Naziv proizvoda
☐ bgpubmgr.exe	Microsoft Office Live Meeting rec...	Microsoft Office Live Meeting 2007
☐ PWConsole.exe	Microsoft Office Live Meeting	Microsoft Office Live Meeting 2007
C:\Program Files\Microsoft Office\Office14		
☐ ACCICONS.EXE	Microsoft Office 2010 component	<Nepoznato>
☒ BCSSync.exe	Microsoft Office 2010 component	<Nepoznato>
☐ CLVIEW.EXE	Microsoft Office Help Viewer	<Nepoznato>
☐ CNFNOT32.EXE	Outlook Conflict Note	<Nepoznato>
☐ EXCEL.EXE	Microsoft Excel	<Nepoznato>
☐ excelcnv.exe	Microsoft Excel	<Nepoznato>
☐ GRAPH.EXE	Microsoft Office 2010 component	<Nepoznato>
☐ GROOVE.EXE	Microsoft SharePoint Workspace	<Nepoznato>
☐ GROOVEMN.EXE	Microsoft SharePoint Workspace ...	<Nepoznato>
☐ IEContentService.exe	Microsoft OneNote Internet Explor...	<Nepoznato>
☐ INFOPATH.EXE	Microsoft InfoPath 2010	<Nepoznato>

Dodajte program na ovaj popis:

Pregledaj...

Potvrdi sve

Poništi sve

Izbor programa koje dijete smije koristiti.

U redu

Odustani

Net Nanny

„Net Nanny” je programsko rješenje za zaštitu i nadzor djece na internetu i računaru koji blokira chat sobe, online igrice, internetske stranice za kockanje...itd.

Kako prijaviti nasilje na internetu?

Elektronsko nasilje | Medijska p... X Nasilje na internetu - Безбе... X KNJIGA PITANJA ZA DECU - Gr... X Naslovna X Link - kovacevic.sava@gmail.co... X +

Not secure | cirt.me/cirt

Apps T-Com Google Gmail Dobrodošli na sajt... Obrazovni programi Distance Education... YouTube Converter... Gmail: Google-osa...

CG ЦГ EN

A- A+ Pristupačnost i izgled Pomoć | Kontakt

CIRT CRNE GORE

NASLOVNA O NAMA BIBLIOTEKA MULTIMEDIJA KONTAKT VLADA

PRIJAVA KORISNIKA

Korisničko ime registrirajte se > | zaboravili ste lozinku?

> Naslovna

Top vijesti Najčitanije 17.05.2019

Cyber Security konferencija: Udrženim snagama do podizanja nivoa sigurnosti

Ministarka javne uprave, Suzana Pribilović, otvorila je danas Drugu regionalnu Cyber Security konferenciju pod nazivom "Jačanje nacionalne sigurnosti mobilnih telefona".

Aktuelnosti

17.03.2020. Građani da budu oprezni – pojava zloupotreba korona virusa u sajber prostoru

Direkcija za informatičku bezbjednost i odgovor na kompjuterske incidente (CIRT) u Ministarstvu javne uprave posredstvom međunarodne razmjene informacija došla je da informacija o slučajevima zloupotreba korona virusa u sajber prostoru širom svijeta. Iz ovog razloga, pozivamo građane na dodatni oprez prilikom boravka u sajber prostoru.

[više...](#)

13.02.2020. Savjeti za sigurnost mobilnih telefona

Mobilni telefoni su postali neodvojivi dio naše svakodnevice, ali kako poboljšati njihovu sigurnost? Naše kolege iz letonskog CERT-a napravile su zanimljivu ilustraciju sa korisnim savjetima za upotrebu mobilnih telefona:

PRIJAVI INCIDENT

PRIJAVI SADRŽAJ

Foto galerija ►

Video galerija ►

Vrste napada ►

Pitanja i
odgovori!

HVALA NA STRPLJENJU!

E-mail: aleradkov@gmail.com
kovacevic.sava@gmail.com

Studija slučaja 1

Aleksa je često na društvenim mrežama. U posljednje vrijeme se ponaša čudno iako je vedro i veselo dijete. Ima 13 godina. Tvrdi kako na netu ima jednu grupu zanimljivih prijatelja, ali nerado priča o prirodi druženja.

1. Kako postupam?

- a) Zabranjujem dalju komunikaciju sa grupom;
- b) Istražujem uzrok vođenim pitanjima;
- c) Tražim savjet psihologa;
- d) Uključujem mjere zaštite online kako bi se spriječile opasne poruke;

Studija slučaja 2

Lidija je dvanaestogodišnja djevojčica. Omiljena je među vršnjacima i vrlo topla i draga osoba. Njeno ponašanje se mijenja zadnjih mjeseci. Povlači se u sebe. Majka je često zatiče kako se povlači u svoj kutak. Provodi dosta vremena na društvenim mrežama.

1. Koji je razlog promjene ponašanja kod Lidije?
 - a) moguće sibernasilje;
 - b) prolazna faza u razvoju;
 - c) neprihvatanje od strane vršnjaka;

Studija slučaja 2

2. Kako postupamo:

- a) ne reagujem, proći će je;
- b) zabrinuta sam, ali ne znam što da uradim;
- c) započinjem razgovor sa Lidijom, ali ona i dalje ne želi da govori o razlogu svog povlačenja;
- d) Pokušavam da istražim koje društvene mreže prati i da se više informišem;
- e) Provjeravam koji su to njoj zanimljivi sadržaji na društvenim mrežama;